

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN OOSTDORP 29 TE TIEGEM (WEST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 542

Rapport opgemaakt door: Maarten Praet

Derbystraat 51

9051 Gent

november - december 2017

Dossiernr. 22731.R.01

Projectcode OE: 2017J259

Gent

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017J259
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
• straat + nr.:	Oostdorp 29
• postcode :	8573
• fusiegemeente :	Anzegem
• land :	België
Lambertcoördinaten (EPSG:31370)	NW: 87166,621 / 166931,553 NO: 87242,557 / 166939,499 ZO: 87244,576 / 166898,882 ZW: 87169,144 / 166885,89
Kadaster	
• Gemeente :	Anzegem
• Afdeling :	5
• Sectie :	A
• Percelen :	883t, 883z, 881x2
Onderzoekstermijn	november 2017
Thesauri	Bureauonderzoek, Tiegem, zandleem, late middeleeuwen

1.2 WETTELIJK KADER

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de opdrachtgever naar aanleiding van de bouw drie bouwvolumes met tuinzones aan de straat Oostdorp te Tiegem (Anzegem).

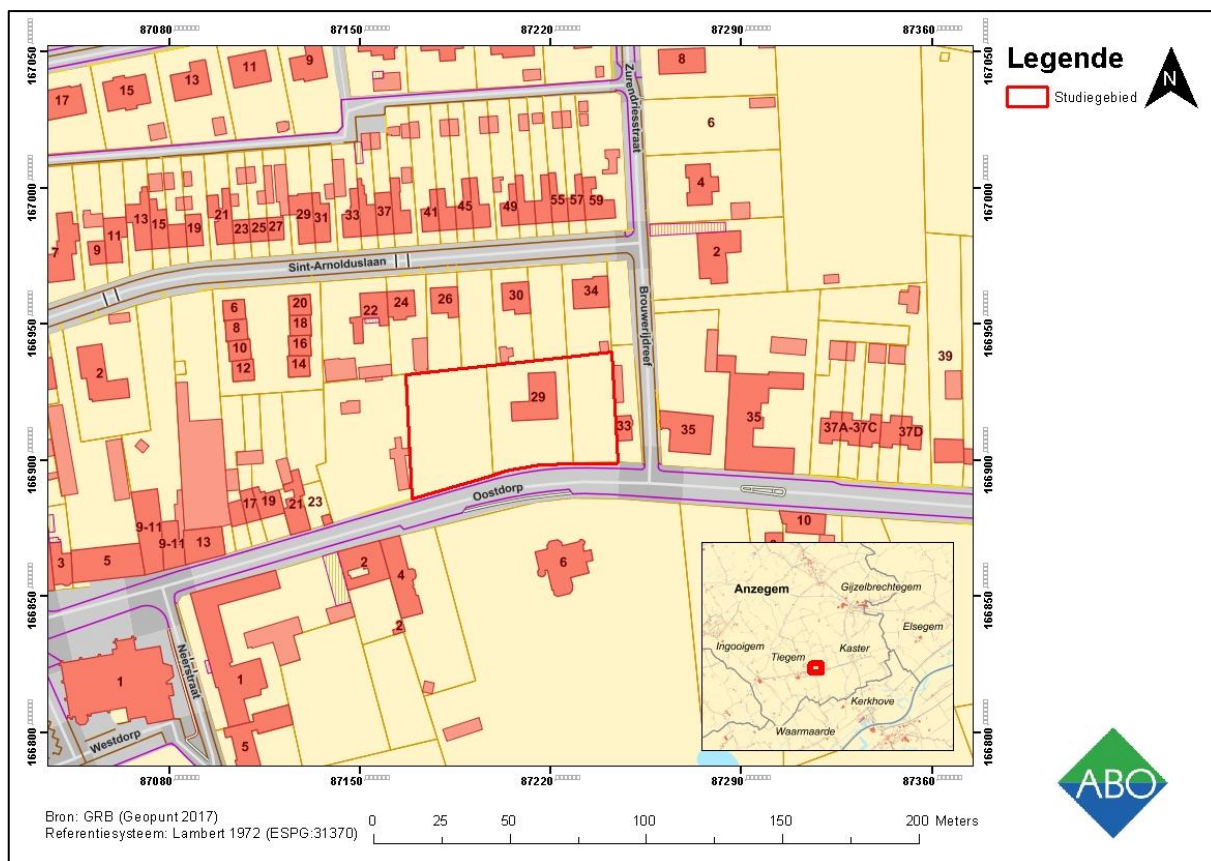
Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de grens van 3.000m² overschrijdt en de ingreep in de bodem de grens van 1.000m² overschrijdt buiten een archeologische zone, moet er in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Hierbij wordt bijgevolg een archeologienota opgemaakt op basis van bureauonderzoek.

1.3 AFBAKENING STUDIEGEBIED

De afbakening van het studiegebied komt overeen met de perceelgrenzen van de percelen 883t, 883z, 881x2, afdeling 5, sectie A te Tiegem (deelgemeente van Anzegem).

Figuur 1: Ligging studiegebied. Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 2: Ligging studiegebied. GRB met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)

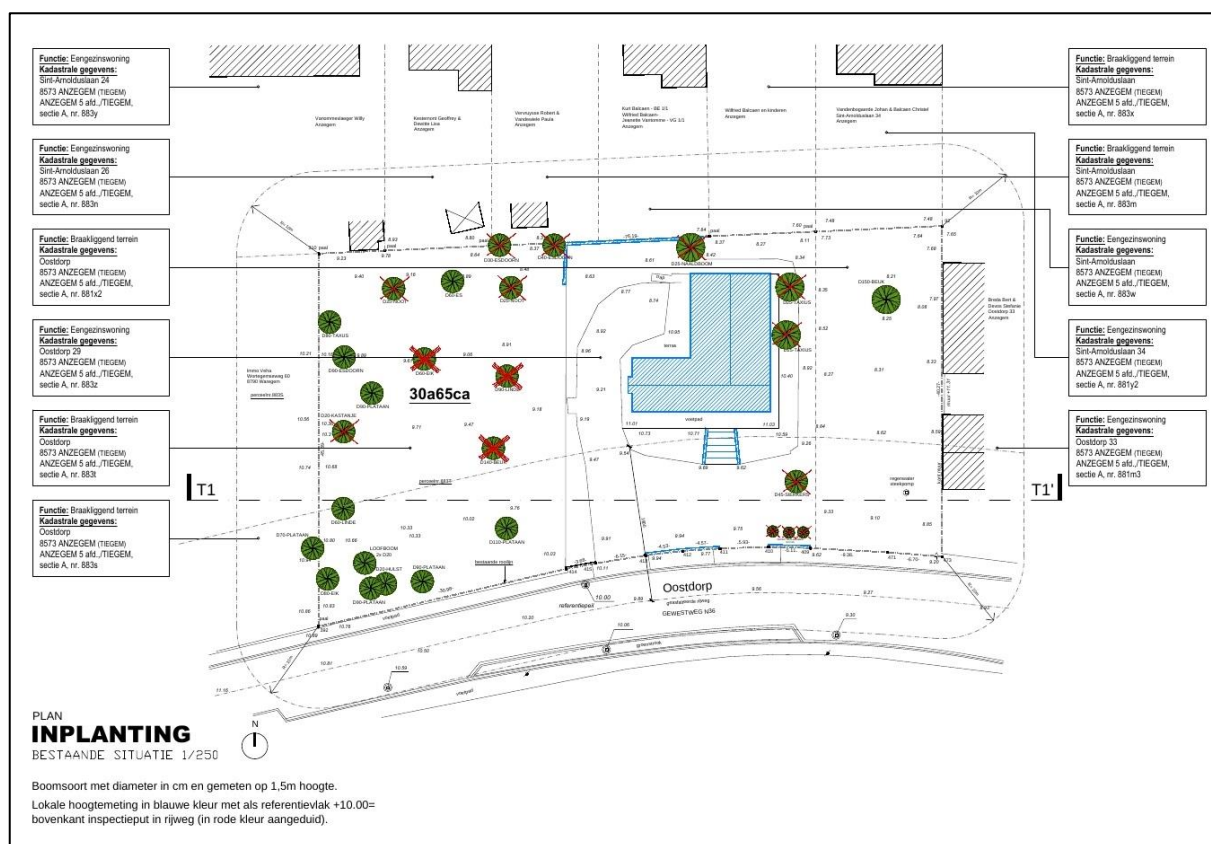

Figuur 3: Kadasterplan met aanduiding van het studiegebied (CadGIS 2017)

1.4 AARD VAN DE BEDREIGING

1.4.1 HUIDIGE SITUATIE

Het terrein bestaat uit drie percelen. Het meest westelijke perceel (883T) is grotendeels bebost. De wortels van deze bomen zorgen voor een natuurlijke verstoring van het bodemarchief, waardoor de bewaringstoestand van mogelijke archeologische resten minder goed is. Op het centrale perceel (883Z) is een woning (220m²) gelegen met een toegangsweg en verhardingen errond (ca. 440m²). Deze woning is niet van een kelder voorzien. Hoewel de diepte van de funderingen niet gekend is, hebben deze het bodemarchief vermoedelijk reeds deels verstoord. De bewaringstoestand onder deze bebouwing is dan ook niet optimaal. Het meest oostelijke perceel bestaat uit onbebouwd grasland met slechts één boom.

Figuur 4: Opmetingsplan van de huidige situatie (opdrachtgever 2017)¹

¹ De originele bouwplannen zullen in een aparte bijlage worden toegevoegd voor een optimale leesbaarheid.

1.4.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De geplande werken voorzien in de sloop van een centraal gelegen gebouw (220m²), de opbraak van een geasfalteerde toegangsweg (ca. 440m²) naar het huis en het rooien van enkele bomen. Hierna zal een groenzone over de gehele oppervlakte van het studiegebied worden aangelegd, met uitzondering van de bebouwing (hieronder besproken). Over de gehele noordzijde van het studiegebied wordt een bomenrij voorzien Dit zal het bodemarchief slechts lokaal verstoren. Verder zullen drie bouwvolumes opgericht worden met een gelijkvloers en verdieping +1. Elk bouwvolume bestaat uit 3 à 4 entiteiten. Bouwvolume A (15x15m) is in het westen gelegen, bouwvolume B (15x15m) is centraal gelegen en bouwvolume C (12x18m) is in het oosten gelegen. De totale oppervlakte die bebouwd zal worden is dus 666m² met een maximale ontgravingsdiepte van ca. -0.80m-mv (afhankelijk van de sonderingsresultaten van de nog uit te voeren stabiliteitsstudie). Aan de achterzijde - ten noorden van – de bouwvolumes, wordt een terras voorzien. Verder zal een tuinzone worden aangelegd over de gehele oppervlakte van het studiegebied. Op de verdieping zit het terras inpandig aan de voorzijde.

Figuur 5: Bouwplannen van de toekomstige situatie met inplantingsplan (onderaan), typeplan en doorsnede²

² De originele bouwplannen zullen in een aparte bijlage worden toegevoegd voor een optimale leesbaarheid.

1.5 GEMOTIVEERD ADVIES

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de opdrachtgever naar aanleiding van de bouw drie bouwvolumes met tuinzones aan de straat Oostdorp te Tiegem (Anzegem). Het doel van dit onderzoek was drieledig. Ten eerste werd op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede werd nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde werd nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Uit het archeologische, historische en landschappelijk onderzoek (hfd. 3 en 4) blijkt dat het studiegebied op een zandlemige helling nabije enkele waterlopen is gelegen. De iets hogere ligging nabij meerdere waterlopen kan op de aanwezigheid van vondsten uit de steentijden en/of metaaltijden duiden. Hoewel er vondsten werden aangetroffen uit de steentijden zijn deze erg beperkt (3) en zijn deze niet *in situ* teruggevonden. Bij een opgraving en veldprospecties in de nabije omgeving werden voornamelijk vondsten aangetroffen uit de ijzertijd, romeinse tijd en late middeleeuwen. Hierbij werden echter geen grondsporen aangetroffen, duidend op een slechte bewaringstoestand van mogelijke archeologische resten. De trefkans op archeologische resten uit de late middeleeuwen lijkt hoger, omdat Tiegem in deze periode sterk groeit door de oprichting van de Sint-Arnolduskerk. De cartografische bronnen bevestigen dit beeld van toenemende bebouwing vanuit het centrum van Tiegem. Zo werden er gebouwen opgericht die zich binnen het studiegebied bevonden, met name vanaf de 18de-19de eeuw.
- 2) Uit een analyse van het huidige landschap blijkt dat het bodemarchief in het westelijk deel van het studiegebied deels verstoord is door de vele bomen. Op het centrale deel is reeds bebouwing (220m²) en een verharding (ca. 440m²) gelegen, waardoor de bewaringstoestand op deze locatie eveneens slecht is. Verder zullen de geplande werken niet dieper reiken (tot ca. -0.80m-mv) dan de huidige versterking. Het oostelijk deel van het studiegebied bestaat uit onbebouwd grasland, waardoor de bewaringstoestand gunstiger is.
- 3) Hoewel het studiegebied op een landschappelijk interessante locatie is gelegen, is de oppervlakte van de geplande bebouwing erg beperkt (666m²) binnen een grotendeels reeds verstoorde zone vanwege bomen en bebouwing in het westelijke en centrale deel. Dit zou slechts een beperkte inkijk kunnen geven in de archeologie van de regio, zeker wanneer er rekening mee gehouden wordt dat het studiegebied zich in een grotendeels bebouwde zone bevindt. Daarnaast duidt een volledige afwezigheid van archeologische grondsporen op een slechte bewaringstoestand ter hoogte van de sterk erosiegevoelige getuigenheuvels. Verder zijn een groot deel van de aardewerkvondsten niet *in situ* teruggevonden. De beperkte oppervlakte van de bodemingrepen, de hoge versterkingsgraad en slechte bewaringstoestand alsook de volledige afwezigheid van grondsporen in de omgeving leiden dan ook tot een zeer laag potentieel tot kennisvermeerdering.

Op basis van bovenstaande argumenten zouden de kosten van een archeologisch onderzoek niet opwegen tegenover de kenniswinst. Een kosten-baten analyse leidt er dan ook toe dat er **geen verder onderzoek wordt geadviseerd**.

2 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	Director		17 december 2017
Toon Moeskops	Business Unit Manager		17 december 2017
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		17 december 2017

3 BIBLIOGRAFIE

3.1 LITERAIRE BRONNEN

Bogemans F., 2007: Kaartblad 29: Kortrijk. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

CadGIS 2017: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 7 november 2017).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2017

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2016: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 7 november 2017)

Geopunt Vlaanderen 2017: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 7 november 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 7 november 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 7 november 2017).

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2017

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 7 november 2017).

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.